JURYRAPPORT
23 november 2026

BABS GONS JOHANNES VERMEER PRIJS 2026

Foto: Dana van Leeuwen

Babs Gons
Laureaat Johannes Vermeerprijs 2026
Juryrapport

De Johannes Vermeerprijs wordt sinds 2009 jaarlijks uitgereikt aan een in het Koninkrijk der Nederlanden wonende en/of werkende kunstenaar. Met deze prestigieuze staatsprijs voor de kunsten wil de Nederlandse regering bijzonder artistiek talent onder de aandacht brengen en eren. De laureaten onderscheiden zich door uitzonderlijk kunstenaarschap en zijn ieder van groot belang voor hun vakgebied en de samenleving. De prijs kan worden toegekend aan kunstenaars uit alle disciplines.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Rianne Letschert, laat zich bij de toekenning van de prijs adviseren door een onafhankelijke jury. De juryleden zijn deskundigen op hun vakgebied en nemen bij hun beoordeling de breedte en verscheidenheid van de kunstdisciplines zorgvuldig in overweging.

Bij de keuze voor de winnaar van de Johannes Vermeerprijs 2026 heeft de jury onder meer de grensverleggende, multidisciplinaire praktijk van de laureaat en de maatschappelijke betekenis van haar oeuvre meegewogen. In haar artistieke werk vloeien poëzie, spoken word, performance en maatschappelijk engagement samen tot een geheel eigen genre, waarin haar taal met grote zeggingskracht zowel het persoonlijke als het publieke domein verrijkt. De jury kiest unaniem voor Babs Gons als winnaar van de Johannes Vermeerprijs 2026.

Een eigen genre

Babs Gons (1971) is schrijver, dichter, performer, presentator en programmamaker. Als dichter en performer geldt zij als een van de belangrijkste aanjagers van spoken word-poëzie in Nederland. Al ruim vijfentwintig jaar levert zij als initiator, maker en artistiek leider een onmiskenbare bijdrage aan de ontwikkeling en professionalisering van spoken word.

Gons heeft binnen het Nederlandse poëtische en literaire landschap een geheel eigen, artistiek en multidisciplinair genre ontwikkeld, dat zich kenmerkt door een sterke maatschappelijke betrokkenheid. In deze veelzijdige praktijk versterken de geschreven tekst, de gesproken taal, de lichamelijke aanwezigheid en de directe ontmoeting met het publiek elkaar.

Ze treedt wereldwijd op en haar veelzijdige oeuvre wordt zowel nationaal als internationaal gewaardeerd. Gons ontving talrijke onderscheidingen, waaronder de Black Achievement Award (2018), podiumpoëzieprijs De Johnny (2022) en de Gouden

Ganzenveer (2024). Van 2023 tot 2025 was zij Dichter des Vaderlands; in het laatste jaar van haar aanstelling werd deze functie omgedoopt tot Dichter der Nederlanden.

In 2019 stelde zij *Hardop* samen, een bloemlezing met het werk van achttien spoken word-dichters. Twee jaar later volgde haar officiële poëziedebuut *Doe het toch maar*. In 2022 verscheen een selectie van haar columns uit Het Parool onder de titel *Alles wat je liefhebt wordt mooi* . In datzelfde jaar schreef zij het Boekenweekgedicht en publiceerde zij het kinderboek *Het begint met een droom*. In 2026 werd haar bundel *Wie zijn we morgen* gepubliceerd.

Taal

Haar poëzie reikt verder dan de pagina alleen. Ze leeft in de voordracht en de ontmoeting en vindt haar betekenis juist in samenspel met het publiek en in de ruimte die ontstaat tussen spreker en luisteraar. Gons' stem, ritme en aanwezigheid vormen een essentieel onderdeel van haar kunstenaarschap. Wanneer zij declameert, worden luisteraars direct geraakt door de intensiteit en zeggingskracht van haar woorden. Haar taal is helder, haar zinnen beweeglijk, haar woorden trefzeker en haar intentie warm. Met kernachtige precisie raakt zij de hartslag van de samenleving.

Publieke domein

Als multidisciplinair kunstenaar beweegt Gons zich met grote vanzelfsprekendheid in het culturele, maatschappelijke en politieke domein. Waar zij ook spreekt, van detentiecentra tot internationale literaire festivals en van culturele manifestaties tot nationale herdenkingen, verbindt zij generaties en gemeenschappen met elkaar en verrijkt zij het maatschappelijke gesprek met de meerstemmigheid en brede reikwijdte van haar kunstenaarschap.

Met compassie en dankbaarheid voor haar publiek vangt zij in ogenschijnlijk eenvoudige, maar scherpe bewoordingen de maatschappelijke pijnpunten en menselijke kwetsbaarheid. Haar artistieke werk creëert een taal voor de vraagstukken van onze tijd, maakt deze indringend invoelbaar en nodigt uit tot zowel zachtheid als kracht. Daarin schuilt de onmiskenbare betekenis van haar oeuvre.

Het eigene en het gedeelde

In Gons' publicaties en optredens raken persoonlijke ervaringen en maatschappelijke vraagstukken elkaar voortdurend en op natuurlijke wijze. Ze vertrekt vanuit haar eigen stem en beweegt zich van daaruit naar de stemmen van anderen. Haar werk raakt aan wat mensen verbindt en verdeelt, aan kwetsbaarheid en veerkracht, verlies, hoop en identiteit, en aan de mogelijkheid elkaar werkelijk te ontmoeten. Het nodigt uit tot herkenning, maar ook tot een ander perspectief.

Steeds opnieuw vraagt zij zich af: 'Wat hebben de mensen nu nodig?' Gons laat zien hoe haar werk tegelijk persoonlijk en gemeenschappelijk kan zijn. In die beweging tussen het eigene en het gedeelde toont zich haar kunstenaarschap.

Dat kunstenaarschap staat volgens Gons niet op zichzelf. De dankbaarheid waarmee zij voortbouwt op het werk van hen die haar voorgingen, op wier schouders zij staat, en jegens het publiek dat haar met zijn goed- en afkeuring heeft gevormd, tekent haar en haar oeuvre. Dat geldt ook voor het vanzelfsprekende plezier waarmee zij samen met anderen creëert en de vloer deelt op internationale podia.

Gons zei ooit: 'Vreugde is een daad van verzet.' De jury van de Johannes Vermeerprijs hoopt dat deze prijs haar niet alleen erkenning brengt, maar haar bovenal vreugde

schenkt. Vreugde die zij niet eerst hoeft te maken om haar vervolgens te delen, maar die zij eenvoudigweg mag ontvangen.

Met de toekenning van de Johannes Vermeerprijs 2026 erkent de jury niet alleen een dichter en performer, maar ook een kunstenaar die al ruim vijfentwintig jaar bijdraagt aan de ontwikkeling en professionalisering van spoken word in Nederland. Voortbouwend op het werk van degenen die haar voorgingen, geeft zij het Nederlandse poëtische en literaire landschap een eigen, vernieuwende stem. Tegelijkertijd baant zij de weg voor een nieuwe generaties makers waardoor haar kunstenaarschap een betekenis krijgt die verder reikt dan haar eigen oeuvre.

Vanuit de overtuiging dat haar oeuvre de Nederlandse kunsten blijvend verrijkt en uitnodigt tot medemenselijkheid, kent de jury de Johannes Vermeerprijs 2026 unaniem toe aan Babs Gons.

De jury van de Johannes Vermeerprijs 2026 bestaat uit Dagmar Oudshoorn (voorzitter), Ted Brandsen, Afaina de Jong en Natasja Kensmil (laureaat 2021).